Ægас цæут, нæ зынаргъ уазджытæ!

Козбау

- лицемерный, двуличный, льстивый

Козбау

Ирон литературæйы урок 10-æм къласы

Темæ: «Æз цард афтæ æмбарын…»
(Мамсыраты Дæбейы радзырдтæ «Ауuон» æмæ «Фæсмон»-мæ гæсгæ)

Эпигрæф урокмæ:

Цæргæ дæр лæгау, мæлгæ дæр лæгау!
Цæрæгойы цард нæ, адæймаджы цард!

Нафи

Мамсыраты Дæбе – ирон литературæйы æрттивгæ стъалы

Дæбе у Ирыстоны уарзондæр æмæ кадджындæр, стырдæр æмæ куырыхондæр фысджытæй иу…

Ходы Камал

БРЫТЪИАТЫ Созырыхъо, МАМСЫРАТЫ Дæбе æмæ ТУГЪАНТЫ Махарбег.

Дæбе - стыр фыссæг, стыр адæймаг. ирон адæмы рæсугъд цæсгом æмæ æфсарм».

Цæрукъаты Алыксандр

ДЗАТТИАТЫ Тотырбег, МАМСЫРАТЫ Хаджумар æмæ МАМСЫРАТЫ Дæбе.

Бирæ сты, тынг бирæ Дæбейы сфæлдыстадон бынтæ. Дардмæ æххæсыд йæ курдиаты тæваг, арф æнкъардта адæймаджы зæрдæйы сусæг æвæрæнтæ, тынг дæсныйæ сæ ныв кодта.

Цæгæраты Максим

…Дæбейы цыргъ курдиат фатау ныхсти иу заманæй иннæмæ…

Гафез

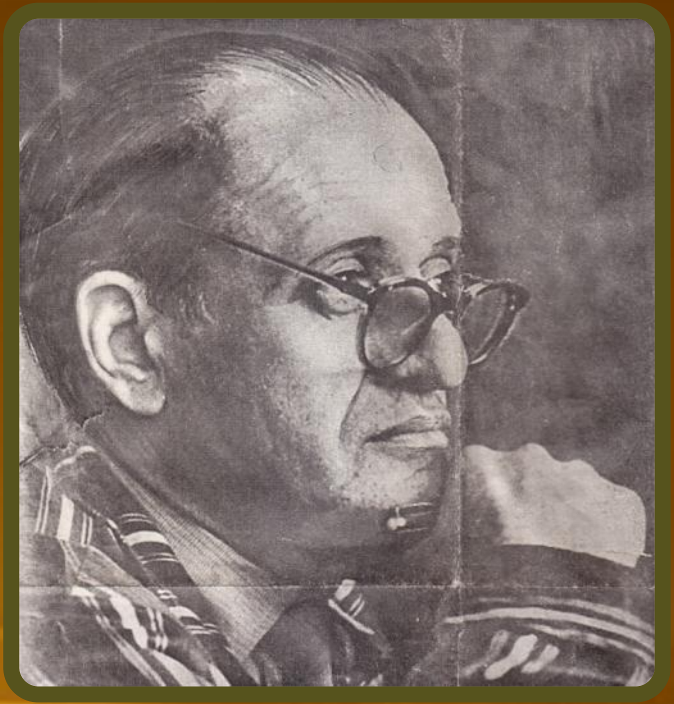

«Ирон новеллистикæйы бæрзонддæр æнтыстытæй иу у радзырд «Ауuон». Ам сатирæ æмæ юмор цæхæр калынц æмæ цырагъ дарынц адæймаджы миддунемæ»

- фыста Джыккайты Шамил

УРОЧЫ НЫСАНТÆ:

- Системон –архайдон технологийы быдурыл раиртасын радзырды проблематикæ.
- Скъоладзаутæн æмбарын кæнын уацмысы аивадон фæрæзтæ æмæ уый руаджы урочы темæ æргом кæнын.
- Ахуырдзауты зæрдæты гуырын кæнын æнæуынондзинад фæлывд, гæды æмæ козбаудзинадмæ.

- аууон – тень,
- аууон кæнын – затенять

- аууон – æнæуд æндæрг

Сауаты Гæбил

ТАЛЫНГ

ÆНАХУЫРГОНД

ЦЫБЫР
ЗОНДЫ ХИЦАУ

ГÆБИЛ
(ÆДДАГ ÆРФЫСТ)

къаннæг лæг

схъæл рихитæ

цыргъ боцъо

чысыл дзых

фæлывд мидбылты худт

гыццыл цъæх цæстытæ

лæгъстиаг хуыз

ГÆБИЛЫ МИДДУНЕ

Гæбилы царды философи

- Хицау – фæсдзæуин
- Хицау уæд, æмæ цыфæнды дæр фæуæд.
- Хицау у, æмæ йын козбау ныхас кæнын хъæуы.

ЦККПСС-ы секретарь

Обкомы секретарь

Райкомы секретарь

Уæрæсейы президент

Республикæйы сæргълæуууæг

Районы администрацийы сæргълæуууæг

Хæмæтхъан

- бæрзæндтæгомау
- бæзæрхыг
- уæйгуытæ арæзт лæг

Портрет

- (францусаг дзырд, амоны – сурæт) – адæймагæн йæ æддаг бакаст, йæ цæсгомы хуыз, йæ уæнгты конд, йæ дарæс аив уацмысы дзырдтæй сныв кæнын.

Гæбил

ТАС

Хæмæтхъан

- ...æмæ дæ хæдзар сарæзтай
- ...æмæ дæ хæдзар сарæзтай
- ...æмæ дæ хæдзар сарæзтай
- ...тæссæй ризæгау скодта

- тас бацыд Хамæтхъаны...
- тарст къахдзæфтæй рацыд...
- тарстхуызæй бакасти...
- уад та фæтарст...
- афтæ дзы фæтарст...
- тарст фæлгæст акодта...
- фæлæ тарсти...

Радзырдтæй ист рæнхъытæ	Цавæр æнкъарæнтæ æвдисынц
- А-а-а! Байрай мæ хæлар! Мæ фæдыл цæуыс? Æниу-ма ма рацу!	
- Цы?! Нал æй равзæрстой!	
- Ницы æмбарыс,- сæрхъæн дæ!	
- Ныртæккæ уæм фæстæмæ фæзындзынæн. Райкомы иу хъуыддаг æвзарынц, æмæ йын æнæ мæн равзарæн нæй.	
- Раст зæгъынц, фæлæ хицау… *Уымæ афтæ бауæнд…*	
- Æмæ мын мæ ныхæстæ… Дæуæй æвзæрæй куы ницы загътон?	

- Лæг хъуамæ йæ сæр сæрмæ хæсса.
- Козбаудзинад, мæнгарддзинад, гæды æмæ тасæн не ´хсæн хъуамæ бынат ма уа!

- Цæргæ дæр лæгау, мæлгæ дæр лæгау!
- Цæрæгойы цард нæ, адæймаджы цард!

- Æз Гæбилæн (Хæмæтхъанæн) тæригъæд кæнын…
- Æз Гæбилы (Хæмæтхъаны) фауын…
- Æз Гæбилмæ (Хæмæтхъанмæ) æлгъ кæнын…

ХАТДЗÆГТÆ:

1. *Дæбейы хъайтартæ цардысты æмæ цæрдзысты алы дугты, уымæн æмæ зæронд нæ кæнынц, фæзынынц цыфæнды æхсæнады дæр, æрмæст рæстæг æмæ уавæртæм гæсгæ ивынц сæ дарæс, сæ гамхудтæ. Уымæн сты цымыдисаг, актуалон.*
2. *Дæбейы сфæлдыстады ирдæй зынынц уырыссаг литературæйы традицитæ.*
3. *Цæргæ дæр лæгау, мæлгæ дæр лæгау! Цæрæгойы кард нæ, адæймаджы кард!*

Хорз дукани

уæздан	чъынды	зæрдæхæлар
мæстыгæр	хиппæлой	мадзура
хинæйдзаг	æуууæндаг	æдзæстуарзон
æфсæрмыгæнаг	æгъдауджын	хæлæггæнаг
куыстуарзаг	магуса	лæггадгæнаг

Зæгъут уæ хъуыдытæ:

- ***Урок мæ зæрдæмæ фæцыд, уымæн æмæ…***
- ***Æз урочы сахуыр дæн…***
- ***Урокæй мæхицæн райстон…***
- ***Урок мæм фæкаст цымыдисаг…***
- ***Æз ахъуыды кодтон…***

ХÆДЗАРМÆ КУЫСТ

Ныффыссут эссе ахæм темæйыл:

«Нырыккон разамонæг Мамсыраты Дæбейы радзырдтæ хъуамæ кæса?»

Ныхас Дæбеимæ

Нæ барстай хæрамæн, нæ барстай мæнгардæн,

Нæ барстай козбауæн, дæ сæфт сæ уыдтай,

Ды карстай сындзгæрдæг нæ хуымы дæ кардæй,

Дæ кæстæрты рухсмæ æдæрсгæ хуыдтай.

…ды Æрфæнау ныууагътай дæ фæд!..

Арсæгты Юрий